

UZASADNIENIE

Decyzją Nr (...) z dnia 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że **M. S.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1.07.2018 r. do 31.07.2018 r. jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) SP. Z O.O. Jednocześnie organ rentowy ustalił dla M. S. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne w wysokości:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
08-2018	(...)	11 190,70 zł		11 190,70 zł	9 930,63 zł	893,76 zł

W uzasadnieniu wskazano, że zawarta z ubezpieczonym przez płatnika składek umowa cywilnoprawna nazwana umową o dzieło w rzeczywistości była umową zlecenia

(decyzja – k. 7459-7466 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją Nr (...) z dnia 30.09.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że **W. J.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1.10.2018 r. do 21.11.2018 r. jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) SP. Z O.O. Jednocześnie organ rentowy ustalił dla W. J. podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne w wysokości:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			

11-2018	(...)	6 858,00 zł		6 858,00 zł	6 085,79 zł	547,72 zł
12-2018	(...)	7 150,00 zł		7 150,00 zł	6 344,91 zł	571,04 zł

W uzasadnieniu wskazano, że w przypadku spornych umów nie powstało dzieło, a rezultatem ich było świadczenie jedynie usług.

(decyzja – k. 7021-7026 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołania od w/w decyzji ZUS wniosła (...) Sp. z o.o. w K. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wnosząc o ich zmianę poprzez umorzenie postępowania w sprawach na podstawie art. 123 u.s.u.s. w zw. z art. 105 k.p.a. i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzją zarzucono:

1. sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego materiału

dowodowego wskutek naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 123 u.s.u.s. w zw. z art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. przez dokonanie oceny dowodów

a) w sposób dowolny poprzez :

uznanie, że umowy stanowiące przedmiot decyzji nie spełniają warunków przedmiotowo istotnych umowy o dzieło, pomimo niewskazania żadnej udowodnionej okoliczności potwierdzającej tę okoliczność, a jedynie odniesienie się do teoretycznego aspektu charakteru istniejącego zobowiązania,

b) w sposób niewszechstronny poprzez:

nieuzasadnione pominięcie zeznań płatnika, zastrzeżeń do protokołu, zeznań pracowników i osób wykonujących czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, ujętych w protokole kontroli, stojących w sprzeczności z zeznaniami przyjętymi za podstawę ustalonego w decyzji stanu faktycznego.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.

a) naruszenie art. 91 ust. 4 u.s.u.s. poprzez jego niezastosowanie i nieodniesienie się przez Inspektora kontroli Zakładu do złożonych przez płatnika składek zastrzeżeń oraz nieprzeprowadzenie uzupełniających czynności kontrolnych, w zakresie w jakim płatnik składek wykazał, że czynności objęte celem zawartych umów o dzieło stanowiły odrębny przedmiot niematerialny, a jego niedookreślenie wprost w treści umowy było w pełni uzasadnione charakterem i skalą prowadzonej działalności, w szczególności nieodniesienie się do dowodów z dokumentów - umów zawartych w reżimie prawa zamówień publicznych i specyfiki wykonywania określonych czynności w zakresie realizacji takiej umowy przez kontrahentów płatnika,

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

a) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 627 k.c. w zw. z art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że ubezpieczony zawarł umowę o świadczenie usług lub umowę zlecenie, podczas gdy umowa będąca przedmiotem decyzji stanowiła czynność prawną spełniającą essentialio negotii umowy o dzieło,

b) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 83 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest władny ingerować w ocenę zamiaru czy celu stron umowy bez

wystarczającego zbadania tychże okoliczności w postępowaniu dowodowym i uznanie, że umowa zawarta pomiędzy płatnikiem, a ubezpieczonym ma charakter pozorny i wywołuje skutki prawne odmienne od założonych przez strony,

c) naruszenie art. 355 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że umowy zawierane w reżimie prawa zobowiązań muszą być oceniane przez pryzmat rezultatu wykonania zobowiązania, podczas gdy przywołany przez organ przepis w sposób jasny wskazuje na możliwość każdorazowego zwolnienia się przez dłużnika z odpowiedzialności za zobowiązanie wskutek wykazania należytej staranności.

(odwołania – k. 3-14, k. 3-14 w aktach o sygn. VIII U 2745/20 załączonych do sprawy)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie – k. 15-18 verte, k. 15-18 verte w aktach o sygn. VIII U 2745/20 załączonych do sprawy)

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2020 roku tutejszy sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygn. akt VIII U 2745/20 ze sprawą o sygn. akt VIII U 2706/20 i obie sprawy rozpoznał łącznie pod numerem sygn. VIII U 2706/20.

(postanowienie – k. 25 w aktach o sygn. VIII U 2745/20 załączonych do sprawy)

Na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku tutejszy sąd postanowił oddalić wniosek pełnomocnika organu rentowego o połączenie zgłoszony w piśmie procesowym z dnia 3 marca 2021 roku.

(pismo – k. 46-46 verte w zw. z rozprawą z dnia 9 marca 2021 roku e-protokół (...):03:34 – 00:03:51 – płyta CD – k. 54)

Na rozprawie w dniu 28 maja 2021 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołania, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

(rozprawa z dnia 28 maja 2021 roku e-protokół (...):02:20 – 00:17:30 – płyta CD – k. 132)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący się płatnik składek - (...) Sp. z o.o. w K. prowadzi na podstawie wpisu do KRS działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Siedziba płatnika mieści się pod adresem W. ul. (...). Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w spółce.

(okoliczność bezsporna, zeznania świadka M. K. na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku e-protokół (...):05:34 – 00:31:11 – płyta CD – k. 54)

Odwołujący się płatnik składek jest powiązany funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) Sp. z o.o. sp. kom. oraz TK-28 Sp. z o.o.

(protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 47)

Na podstawie aktu notarialnego z 10.05.2013 r. powołano (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa, której współnikiem jest płatnik składek pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P. będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki komandytowej jest M. P. pełniący funkcję Prezesa Zarządu Sp. z o.o. (...) z w/w aktem notarialnym współnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana,

działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

Na podstawie aktu notarialnego z 12.07.2013 r. powołano (...) Spółkę z o.o., która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce

(protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 47, zeznania świadka M. K. na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku e-protokół (...):05:34 – 00:31:11 – płyta CD – k. 54, zeznania świadka K. W. na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku 00:32:12 – 01:05:50 – płyta CD – k. 54)

(...) Sp. z o.o. sp. kom. (dalej także spółka komandytowa), uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 22600828,95 zł, w 2017 r. 35712865 zł, w 2018 r. 187477676,24 zł.

Płatnik składek osiągnął zaś następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 280301,83 zł, w 2017 r. 744260,96 zł, w 2018 r. 2206235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie Spółka komandytowa.

Natomiast (...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 r. 128373,03 zł, w 2018 r. 1452166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

W/w spółki nie zawarły formalnej umowy o współpracy.

(okoliczności bezsporne, protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 47)

Płatnik składek kooperuje ze spółką komandytową w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2016-2018 płatnik składek zawarł z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- przygotowanie dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin.

(protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 47)

Odwołujący się płatnik składek zawarł z **M. S.** sporną umowę nazwaną umową o dzieło z dnia 1 lipca 2018 r., na okres od 1 lipca 2018 r. do 31 lipca 2018 r., której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznej do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin w

terminie do 31 lipca 2018 r. za wynagrodzeniem brutto 11.190,70 złotych, płatne ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowa – k. 77)

Odwołujący się płatnik składek zawarł z **W. J.** sporne umowy nazwane umowami o dzieło. Pierwsza została zawarta w dniu 1 października 2018 roku, na okres od dnia 1 października 2018 roku do dnia 31 października 2018 roku, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznej do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin w terminie do 31 października 2018 r. za wynagrodzeniem brutto 6858 złotych. Kolejna została zawarta w dniu 1 listopada 2018 roku, na okres od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 21 listopada 2018 roku, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznej do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin w terminie do 21 listopada 2018 r. za wynagrodzeniem brutto 7150 złotych. W przypadku obu umów wynagrodzenie miało być płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowy – k. 68-69)

Do zakresu czynności montera należy: wykonywanie instalacji, zaś magazyniera – przyjmowanie towaru.

(zeznania świadka R. G. na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2021 roku e-protokół (...):14:02 – 00:39:59 – płyta CD – k. 111)

W (...) Sp. z o.o. nie była prowadzona ewidencja czasu pracy. prowadzenie ewidencji czasu pracy dotyczyło wykonywanych czynności.

(zeznania świadka M. K. na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku e-protokół (...):05:34 – 00:31:11 – płyta CD – k. 54)

W sytuacji nasilenia się ilości pracy płatnik składek wykorzystywał dodatkowy (pozostały) czas pracy pracowników i zawierał z nimi umowy o dzieło.

(zeznania wnioskodawcy prezesa zarządu M. P. na rozprawie w dniu 28 maja 2021 roku e-protokół (...):01:31 – 00:02:17 – płyta CD – k. 132 w związku z e-protokół z dnia 20 kwietnia 2021 roku 00:56:20 – 01:13:40 – płyta CD – k. 111)

Płatnik składek nie zgłosił zainteresowanych do ubezpieczeń społecznych z tytułu spornych umów o dzieło, ani nie rozliczył i nie odprowadził należnych z tego tytułu składek.

(okoliczności bezsporne)

W (...) Sp. z o.o. dokumentacja techniczna do montażu instalacji kolektorów słonecznych archiwizowana jest (dział inwestycji) w zależności od potrzeb wynikających z przepisów prawa budowlanego, prawa zamówień publicznych lub przydatności dla potrzeb własnych spółki. Wskazana wyżej spółka zlecała działowi projektowemu wykonanie projektów, wysyłając określone osoby na audyty dotyczących lokalizacji, na których będzie możliwe zamontowanie instalacji. Sama zaś dokumentacja w tym zakresie wykonywana jest przez osoby pracujące w dziale projektów. Z kolei weryfikacja dokumentacji odbywała się w dziale przetargowym. Dokumenty do ofert przetargowych są każdorazowo dopasowywane do przetargu, zaś dokumentacja techniczna nie jest ustandaryzowana, lecz dopasowywana do potrzeb zamawiającego i lokalizacji instalacji.

(pisemne zeznania świadka S. K. – k. 123)

W zawieranych przez płatnika składek umowach o dzieło nie została wyszczególniona ilość projektów, które następnie miały być wykonywane w danych gminach czy budynkach. Zawarte w umowie okoliczności opisane były ogólnie. W umowach o dzieło nie były doprecyzowane warunki ich wykonywania. Początkowo umowy zawierane były w oparciu o ankiety, kolejno zaś następowało wykonanie instalacji. Umowy nie wskazywały ilości projektów, opiewały

na konkretną kwotę następnie zawierana była umowa w zakresie inwestycji w związku z wygranym przetargiem. Sama zaś kwota wynagrodzenia nie ulegała zmianie.

(zeznania świadka K. W. na rozprawie w dniu 9 marca 2021 roku 00:32:12 – 01:05:50 – płyta CD – k. 54)

Biorąc pod uwagę, że (...) Sp. z o.o i Sp. k. mają jedną siedzibę, trudno jest rozdzielić zakres ich działalności w firmie.

(zeznania świadka R. G. na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2021 roku e-protokół (...):14:02 – 00:39:59 – płyta CD – k. 111)

Zdarzało się, że pracownicy (...) Sp. z o.o. oraz Sp. k. zawierali umowy o dzieło, których przedmiot dotyczył tego samego co zawarte umowy o pracę. W takiej sytuacji pracownicy otrzymywali łączne wynagrodzenie.

(zeznania świadka M. Z. na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2021 roku e-protokół (...):41:18 – 00:56:16 – płyta CD – k. 111)

Przedmiotowa spółka nie tworzyła odrębnych protokołów odbioru, dokumentacja odbierana była w gminie. Za wadę dzieła w stosunku do gminy odpowiedzialność ponosiła spółka.

(zeznania wnioskodawcy prezesa zarządu M. P. na rozprawie w dniu 28 maja 2021 roku e-protokół (...):01:31 – 00:02:17 – płyta CD – k. 132 w związku z e-protokół z dnia 20 kwietnia 2021 roku 00:56:20 – 01:13:40 – płyta CD – k. 111)

Odwołujący się płatnik zawarł z zainteresowanym M. S. w dniu 23 grudnia 2015 roku umowę o pracę na czas określony od dnia 23 grudnia 2015 roku do dnia 23 grudnia 2020 roku, w ramach której zainteresowany został zatrudniony na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2774,96 złotych brutto miesięcznie. Jako termin rozpoczęcia wskazano 23 grudnia 2015 roku.

(umowa – k. 72)

(...) Sp. z o.o. Sp.k zawarła z M. S. umowy o dzieło w dniu 1 stycznia 2017 roku, 1 stycznia 2018 roku odpowiednio w terminie do 31 grudnia 2017 roku, a następnie do 31 stycznia 2018 roku. Przedmiot umów stanowiło: sprzątnięcie magazynu. W przypadku pierwszej z umów zainteresowanemu przysługiwało wynagrodzenie brutto w wysokości 4206 złotych płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę, zaś w przypadku drugiej z umów wynagrodzenie brutto w wysokości 584 złotych płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowy o dzieło – k. 73-74)

(...) Sp. z o.o. Sp.k zawarła z M. S. umowę zlecenia w dniu 30 marca 2018 roku. Zgodnie z jej treścią zainteresowany miał wykonać prace porządkowe w okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku, zaś za wykonanie pracy zleconej przysługiwało mu wynagrodzenie w wysokości 2963,74 złotych miesięcznie, płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowa zlecenie – k. 76)

Odwołujący się płatnik zawarł z zainteresowanym W. J. w dniu 22 listopada 2018 roku umowę o pracę na okres próbny od dnia 22 listopada 2018 roku do dnia 21 lutego 2019 roku, w ramach której zainteresowany został zatrudniony na stanowisku montera- instalatora w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2100 złotych brutto miesięcznie. Jako termin rozpoczęcia wskazano 22 listopada 2018 roku.

(umowa o pracę – k. 70)

W dniu 22 listopada 2018 roku pomiędzy W. J. , a (...) Sp. z o.o. Sp. k. została zawarta umowa zlecenia, w ramach której W. J. został zobowiązany do wykonania usługi serwisowej i konserwacji systemów solarnych na terenie wyznaczonych gmin wskazanych przez zleceniodawcę w okresie od dnia 22 listopada 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku. Za wykonanie pracy zleconej przysługiwało wynagrodzenie netto w wysokości 350 złotych/sztuka wykonanej usługi serwisowej płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

(umowa zlecenie – k. 71)

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz przedłożonych w toku postępowania sądowego. Ich autentyczność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy. Walor wiarygodności Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom wnioskodawcy prezesa zarządu M. P. oraz świadków, które wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Dodatkowo Sąd Okręgowy orzekając oparł się na dowodach w postaci protokołu kontroli sporządzonego przez organ rentowy (płyta CD w kopercie – k. 47). W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych przez płatnika, w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez ZUS, a spór sprowadzał się wyłącznie do oceny prawnej charakteru zakwestionowanych przez pozwanego umów cywilnoprawnych.

Sąd postanowił oddalić wniosek o połączenie niniejszej sprawy ze wszystkimi sprawami dotyczącymi M. S. i W. J. , które zawisły przez niniejszym sądem i związane były z odwołaniami od decyzji ZUS II Oddziału w Ł..

1. w stosunku do M. S.:

- sprawy VIII U 2786/20 - związanej z odwołaniem od decyzji (...)
- sprawy VIII U 2602/20 - związanej z odwołaniem od decyzji (...)
- sprawy VIII U 2768/20 - związanej z odwołaniem od decyzji (...)
- sprawy nasz znak (...) (sygnatura akt sądowych nie znana) - związanej z odwołaniem od decyzji (...)

2. w stosunku do W. J.:

- sprawy VIII U 2708/20 - związanej z odwołaniem od decyzji (...)
- sprawy VIII U 2786/20 - związanej z odwołaniem od decyzji (...)

Wskazać należy, że zakres przedmiotowych wskazanych wyżej decyzji był odmienny od przedmiotu zaskarżonych w niniejszej sprawie decyzji ZUS. Dotyczą one bowiem wyłącznie ustalenia rzeczywistego charakteru spornych umów nazwanych umowami o dzieło.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania podlegały oddaleniu.

Powstały spór sprowadzał się do ustalenia czy łączące płatnika i zainteresowanych: M. S. i W. J. umowy cywilnoprawne miały charakter umów o dzieło, czy też umów o świadczenie usług (umowy zlecenia).

Miało to istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowani powinni zostać objęci – w okresie określonym w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 423) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała natomiast osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Z mocy art. 13 pkt. 2 w/w ustawy zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zgodnie z art. 81 ust. 1, 5, 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1938) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób zatrudnionych na podstawie umowy o świadczenie usług, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, bez stosowania ograniczeń o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353 [1] k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanych na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonali oni określone „dzieło”, czy też tylko świadczyli na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny zawartych przez płatnika umów z zainteresowanymi należy wskazać, że zarówno umowa zlecenia jak i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak np. podczas, gdy umowy o dzieło rodzą określone obowiązki

z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art.6 ust.1 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem jeśli dana umowa zostanie błędnie uznana nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ubezpieczenia społeczne będzie niedozwolone, podobnie jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści art.734§1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art.750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisu itp. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 r., III AUa 401/13 Lex nr 1386066)

Zgodnie zaś z treścią art.627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskiego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r., I CR 500/66).

Natomiast cechą konstytutywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, Zobowiązania, 2007, s. 463; A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło

nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r., III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 r., II UKN 386/99).

Z umową rezultatu mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia przez dłużnika polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei z umową starannego działania jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w art.627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania przyjmującego zamówienie w umowie o dzieło mają doprowadzić w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art.628§1 k.c., art.629 k.c., art.632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła najczęściej przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją także rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega na wykonywaniu powtarzalnych czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2013 r. II UK LEX 1341964), ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych

czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16.06.2014r. , III AUa 799/14, (Legalis Numer 1337341) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wypadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło nie stanowi, bowiem podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84. Konstytucji RP).

Od umowy o dzieło odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006r., III AUa 1700/05, OSA 2008, z. 3, poz. 5, stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie SN w wyroku z 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 63).

Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowy o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art.353¹ k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 r., II UK 518/15, Lex nr 2209108). Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art.1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornych umów zawartych z zainteresowanymi, w ocenie Sądu, umowy te nie odpowiadają w ich wykonaniu umową o dzieło.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanych umów określony został zbyt ogólnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny. W umowie nazwanej umową o dzieło zawartej z M. S. jako przedmiot umowy łączącej strony wskazano „opracowanie dokumentacji technicznej do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin w terminie do 31 lipca 2018 r.”, zaś w umowach nazwanymi umowami o dzieło zawartych z W. J. jako przedmiot umowy łączącej strony wskazano „opracowanie dokumentacji technicznej do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin kolejno w terminie do 31 października 2018 r. oraz do 21 listopada 2018 r.” Nie sprecyzowano na czym powyższe miałyby polegać, czy też do jakiego ewentualnie wyniku/rezultatu miały wykonywane przez zainteresowanych prace doprowadzić. Nie wskazano również, ile i jakie projekty takiej dokumentacji w ramach spornych umów mieli opracować zainteresowani. Jest to istotne o tyle, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Z zeznań świadka K. W. wprost wynikało, że w zawieranych umowach o dzieło nie były doprecyzowane warunki ich wykonywania. Umowy nie wskazywały ilości projektów, opiewały jedynie na konkretną kwotę.

Należy w tym miejscu podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy, profesjonaliści) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowani wykonali na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2.06.2017 r., II UK 147/16, zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony in concreto, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Warto zauważyć, że zarówno powołani w sprawie świadkowie, jak i wnioskodawca prezes zarządu M. P. nie byli w stanie precyzyjnie określić czy zainteresowani sporządzali dokumentację techniczną. Zatem okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności wykonywane przez zainteresowanych były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie podkreśla się, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956). W wyroku z 19 marca 2008 r. (I ACa 83/08, Lex nr 466437) Sąd Apelacyjny w Poznaniu trafnie wyjaśnił, że wykonywanie powtarzalnych czynności – usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności. Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2011 r. II UK 315/10 podkreślając, że okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem (nawet ograniczone do danej branży), nie pozwala uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Co prawda wskazany wyrok Sądu Najwyższego został

wydany w odmiennym stanie faktycznym – dotyczył pracy tłumacza – jednakże zdaniem Sądu znajdował odpowiednie odniesienie do analizowanego przypadku.

Co więcej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił, że poprzez pracę zainteresowanych nie powstawał de facto żaden nowy, zindywidualizowany wytwór. W tym zakresie w przedmiotowej sprawie płatnik (a to na nim, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że strony zawarły umowę o dzieło) nie dowiódł, że zlecane zainteresowanemu czynności miały szczególny charakter. Z określonego w spornych umowach celu nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło tu jedynie o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. W konsekwencji przedmiotem badanej umowy była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o jej kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Z uwagi na to, że dzieło nie zostało precyzyjnie opisane w umowach nie istniała także możliwość obiektywnego sprawdzenia przedmiotu umowy pod kątem wad fizycznych. Nie chodzi bowiem w tym wypadku o sprawdzenie czy przedmiot wykonany nie jest wadliwy (uszkodzony), ale czy nie jest wadliwy w rozumieniu umowy o dzieło, czyli czy został wykonany zgodnie z ustaleniami umowy. Biorąc pod uwagę treść umów trudne byłoby ustalenie istnienia ewentualnych wad – bo musiałyby dotyczyć przedmiotu umowy czyli konkretnego indywidualnego elementu, który byłby do wykonania. Nadto strony w umowie nie określały konkretnych cech jakim powinien odpowiadać rezultat pracy. Nie podawano żadnych szczegółów, które pozwoliłyby ocenić zgodność efektu pracy z zamówieniem, co jest niezbędne w przypadku umowy o dzieło, której istotę stanowi konkretny wytwór. Jest to charakterystyczne dla umowy o świadczenie usług, a niedopuszczalne przy umowie o dzieło. Należy też zwrócić uwagę, że odpowiedzialność za wadliwą dokumentację ponosił płatnik, a nie ubezpieczeniu, co wynikało z zeznań płatnika.

Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 Kodeksu cywilnego. Brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik umowy musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

W opisanym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że celem zawartej przez strony umów nie było wykonanie konkretnych, z góry określonych „dzieł”. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przemawiał za uznaniem, że zainteresowani nie wytwarzali dzieł w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. W ocenie Sądu czynności będące przedmiotem spornych umów nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i zindywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa- jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miały powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałyby stanowić dzieło).

Tym samym w ocenie Sądu czynności podlegające ocenie w niniejszym postępowaniu były realizowane w ramach umowy starannego działania, mającej charakter umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług). Treścią zobowiązania zainteresowanych nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności wynikających z realizowanych przez płatnika usług. Za wykonane czynności zainteresowani otrzymali umówione wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu nie można każdego wyniku określonych czynności wykonanych przez daną osobę sprowadzać do dzieła na gruncie prawa cywilnego i prawa ubezpieczeń społecznych, które nie rodzi obowiązku zapłaty składek na te ubezpieczenia. Dzieło takie bowiem ma przynieść trwały efekt i jednocześnie ma mieć w pewnym stopniu niepowtarzalny charakter.

W toku postępowania skarżący nie kwestionował ustalonej w spornych decyzjach podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne. Podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy, stanowi zaś osiągnięty na podstawie umowy przychód.

Tym samym, mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł, jak w sentencji, oddalając odwołania - punkt 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j.). Wysokość kosztów została ustalona na kwotę 360 złotych (180 złotych x 2) . Odwołania zostały złożone w dwóch sprawach o sygn. akt VIII U 2706/20 i VIII U 2745/20, które następnie na podstawie art. 219 k.p.c. zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Jednakże owe połączenie na podstawie wskazanego przepisu jest tylko zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy, nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności i nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, zwrot kosztów procesu przysługuje stronie odrębnie w każdej z połączonych spraw (postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012r., I Cz 164/11, Lex nr 1254636).